

Khai thuế điện tử Sự cần thiết khách quan

Để tháo gỡ những khó khăn vướng mắc về thuế cho doanh nghiệp, tiết kiệm chi phí và tăng đầu tư cho sản xuất kinh doanh thì việc thực hiện khai thuế từ xa, tiến tới khai thuế điện tử là một tất yếu trong công tác quản lý thuế hiện đại của ngành thuế cả nước. Với yêu cầu nghiệp vụ và kỹ thuật nâng cấp việc triển khai khai báo thuế từ xa phục vụ phương pháp làm thủ tục thuế hiện tại. Đồng thời, xây dựng hệ thống tiếp nhận khai báo thuế theo tiêu chuẩn kỹ thuật trao đổi dữ liệu thống nhất giữa thủ tục thuế hiện tại và thủ tục thuế điện tử.

 NGUYỄN THỊ MINH HÒA

Truớc hết, cần khẳng định khai thuế từ xa tiến tới khai thuế điện tử là một bước đi đúng đắn, cần triển khai và mở rộng áp dụng nhằm làm tiền đề cho việc thu thập, xử lý thông tin, quản lý rủi ro, kiểm tra, kiểm soát và tự động hóa ngành thuế. Việc khai thuế từ xa sẽ do đối tượng nộp thuế trực tiếp kê khai hoặc thông qua các đại lý làm thủ tục về thuế (đại lý thuế). Các thông tin khai báo từ xa được truyền tới cơ quan thuế thông qua công ty dịch vụ truyền nhận chứng từ thuế (gọi tắt là dịch vụ đầu cuối WAN). Sau khi thông tin khai báo từ xa được truyền tới cơ quan thuế, nhân viên thuế sẽ kiểm tra thông tin khai báo (trên màn hình máy tính) và trên cơ sở hỗ trợ của các hệ thống thông tin quản lý khác để đưa ra quyết định tiếp theo. Như vậy, việc khai thuế từ xa sẽ có lợi cho cả cơ quan thuế và doanh nghiệp:

Khai qua Website

Với mô hình này có ưu điểm là doanh nghiệp không phải đầu tư phần mềm khai thuế, chỉ cần trang bị máy tính và đường truyền kết nối mạng Internet; không cần cung cấp các tiêu chuẩn kỹ thuật cho phép kết nối giữa hệ thống quản lý của doanh nghiệp và cơ quan thuế. Tuy nhiên, khai qua website cũng có nhược điểm, các chi tiết, dữ liệu phải khai báo trực tiếp trên mạng Internet. Trong khi đó tốc

độ đường truyền không đảm bảo làm gián đoạn hay kéo dài thời gian khai báo. Dữ liệu sau khai báo không lưu được trong dữ liệu của doanh nghiệp, và doanh nghiệp không sử dụng lại được cho những lần khai báo tiếp theo.

Khai báo thông qua phần mềm cài đặt tại doanh nghiệp

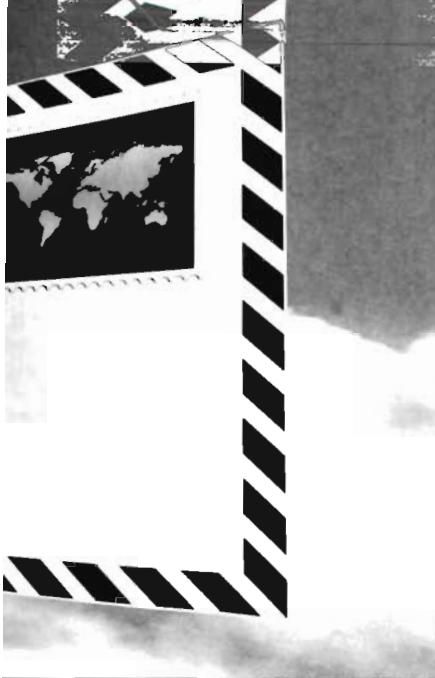
Cơ quan thuế triển khai phần mềm tiếp nhận khai thuế từ xa, doanh nghiệp cũng triển khai phần mềm khai thuế từ xa. Hai phần mềm sẽ trao đổi dữ liệu theo một tiêu chuẩn kỹ thuật được cơ quan thuế công bố, thông qua môi trường mạng Internet hoặc môi trường mạng kết nối trực tiếp giữa doanh nghiệp và cơ quan thuế với chuẩn phần mềm đầu cuối.

Với mô hình khai báo thông qua phần mềm cài đặt tại doanh nghiệp, doanh nghiệp có thể truyền dữ liệu trực tiếp đến hệ thống tiếp nhận của cơ quan thuế. Phần dữ liệu sau khi đã được cập nhật và xử lý sẽ nằm trên hệ thống quản lý dữ liệu của cơ quan thuế và hệ thống dữ liệu của doanh nghiệp. Vì vậy, mô hình này rất thuận lợi cho công tác tổng hợp, lập báo cáo, quyết toán và hoàn thuế của doanh nghiệp và cơ quan thuế. Đặc biệt, khi có sự cố về đường truyền mạng, doanh nghiệp không phải thực hiện việc khai báo lại các dữ liệu của mình như mô hình khai quan website.

Mô hình khai báo qua phần mềm cài đặt tại doanh nghiệp cũng có nhược điểm. Doanh nghiệp phải đầu tư chi phí phần mềm khai báo thuế, chi phí nâng cấp phần mềm khai báo khi có sự thay đổi về quy trình nghiệp vụ thuế. Cơ quan thuế phải công bố các tiêu chuẩn kỹ thuật cho phép kết nối giữa hệ thống của doanh nghiệp và hệ thống của cơ quan thuế.

Ngoài những thuận lợi trong mô hình khai thuế từ xa, việc khai báo từ xa cũng sẽ bộc lộ một số khó khăn vướng mắc cho cả doanh nghiệp và cơ quan thuế qua việc phụ thuộc nhiều vào đường truyền, chưa có phương án dự phòng khi phát sinh sự cố đường truyền; còn tồn tại song song khai báo thủ công và khai báo từ xa dẫn đến khó khăn trong công tác quản lý, thống kê... Về phía doanh nghiệp có quy mô sản xuất nhỏ không sử dụng công nghệ thông tin vào quản lý điều hành, không có nhân sự am hiểu về công nghệ thông tin sẽ rất khó khăn trong thực hiện khai báo từ xa. Một số doanh nghiệp sử dụng dịch vụ khai thuế không quản lý tốt hồ sơ thuế, phụ thuộc hoàn toàn vào người làm dịch vụ nên khó khăn trong công tác thanh khoản khi thay đổi dịch vụ. Để triển khai, mở rộng hoạt động khai thuế từ xa có hiệu quả, cần thực hiện các bước đi thích hợp.

nhiều mặt hàng cùng loại nguyên liệu, cùng đơn giá do có nhiều hóa đơn khác nhau được lặp đi lặp lại nhiều lần trên bảng kê, nhưng khi truyền về cho cơ quan thuế thì mặt hàng này sẽ tự động cộng dồn số lượng. Với tình huống này, cơ quan thuế sẽ hướng dẫn doanh nghiệp cộng dồn số lượng của mặt hàng này khi khai báo trên tờ khai thuế. Nhưng về lâu dài, các công ty phần mềm phải sửa chương trình theo hướng đảm bảo toàn vẹn dữ liệu khai báo ban đầu.

Bốn là, một số trường hợp doanh nghiệp khai báo dữ liệu sai, khi đến cơ quan thuế mới phát hiện, nếu phải quay lại cơ quan làm việc để khai báo lại thì mất nhiều thời gian, nhưng khi mở máy tính khai tại phòng máy của cơ quan thuế để sửa dữ liệu khai báo và phát hiện ra dữ liệu tại đây không khớp với dữ liệu khai báo ban đầu tại doanh nghiệp. Với tình trạng này, cần có cơ chế đồng bộ dữ liệu hàng ngày giữa cơ quan thuế và doanh nghiệp, nhằm thống nhất dữ liệu của hai bên. Cơ quan thuế cần hướng dẫn các công ty phần mềm xây dựng chương trình phần mềm, sao cho các đại lý thuế có quyền cập nhật dữ liệu đồng thời cùng lúc với thời gian truyền dữ liệu đến cơ quan thuế.

Năm là, các dữ liệu do doanh nghiệp khai báo đến cơ quan thuế được cơ quan thuế cung cấp số tiếp nhận khai báo. Khi doanh nghiệp sửa chữa lại số liệu đã khai báo, chương trình sẽ tự động cấp một số tiếp nhận mới và doanh nghiệp sẽ phải dùng số mới tiếp nhận để đăng ký tờ khai (không sử dụng số tiếp nhận ban đầu), nhưng chương trình của cơ quan thuế vẫn theo dõi số tiếp nhận ban đầu. Với trường hợp này, nếu số tiếp nhận truyền đến cơ quan thuế quá 15 ngày mà doanh nghiệp không khai báo tờ khai, khi đó chương trình sẽ tự động cắt dữ liệu không theo dõi.

Sáu là, khi xây dựng phần mềm các công ty phần mềm cần lưu ý bổ sung chức năng thông tin tiếng anh trên dòng hàng của

doanh nghiệp trên tờ khai. Ngoài ra, để phục vụ công tác thống kê hàng hóa theo tháng, quý, năm, cơ quan thuế cần thiết lập các tiêu chí báo cáo số liệu riêng cho các tờ khai bằng cách thể hiện trên hệ thống phần mềm danh sách những số phiếu tiếp nhận chờ duyệt, danh sách những số phiếu tiếp nhận đã duyệt và số tờ khai tương ứng đã được cấp từ chương trình.

Bảy là, cần phát triển hơn nữa đại lý thuế vì hơn ai hết họ là người am hiểu chính sách thuế, làm việc chuyên nghiệp và sẽ giúp doanh nghiệp tiết kiệm thời gian, chi phí, nhất là các chi phí không chính thức. Bên cạnh đại lý thuế, cần thúc đẩy phát triển dịch vụ tư vấn thuế, nhằm trợ giúp người nộp thuế giảm được chi phí tiền bạc, thời gian khi họ tham gia thực hiện nghĩa vụ thuế.

Tám là, hướng dẫn doanh nghiệp cài đặt phần mềm khai thuế từ xa theo 3 cách: Doanh nghiệp tự xây dựng phần mềm theo chuẩn dữ liệu của Tổng cục Thuế; tải phần mềm miễn phí và hướng dẫn sử dụng tại Website Tổng cục Thuế; mua phần mềm khai báo từ các công ty phần mềm đã được cơ quan thuế xác nhận có phần mềm đầu cuối đạt tiêu chuẩn. Bên cạnh đó là việc cung cấp các tài liệu hướng dẫn doanh nghiệp khai thuế từ xa; mẫu file Excel dùng để khai báo; mẫu đăng ký khai báo hải quan từ xa; hỗ trợ khai thuế từ xa. Thường xuyên nâng cấp và triển khai khai báo thuế từ xa, đây là bước chuẩn bị quan trọng nhằm về tiêu chuẩn kỹ thuật trao đổi dữ liệu giữa phương pháp làm thủ tục thuế truyền thống và thủ tục thuế điện tử.

Để hỗ trợ một số doanh nghiệp nhỏ chưa quen với phương thức khai báo này và chưa có đủ phương tiện kỹ thuật, cơ quan thuế sẽ thường xuyên phối hợp khi xây dựng hệ thống và tích cực giải đáp những vướng mắc khi thao tác khai báo. Khi có yêu cầu của doanh nghiệp sẽ có bộ phận hỗ trợ và tháo gỡ vướng mắc về khai báo thuế từ xa ■

Một là, phần mềm khai báo thuế cần được cơ quan thuế cung cấp miễn phí hoặc doanh nghiệp được phép tự tạo theo tiêu chí do cơ quan thuế công bố. Tức là, chuyển toàn bộ mẫu hoá đơn để doanh nghiệp tự in và phục vụ doanh nghiệp mình. Đối với doanh nghiệp nhỏ mới thành lập, chưa thể tự in hóa đơn để sử dụng, cơ quan thuế sẽ bán hoá đơn trong một thời gian nhất định để đáp ứng nhu cầu của doanh nghiệp. Như vậy, khi doanh nghiệp tự in hóa đơn và in logo của mình trên hóa đơn, có nghĩa là doanh nghiệp phải tự bảo vệ quyền lợi của chính họ. Vì vậy, sẽ hạn chế bớt doanh nghiệp ma và hoạt động mua bán hóa đơn. Tuy nhiên, để đạt được vấn đề này cần phải từng bước nâng cao tính tuân thủ pháp luật của cơ quan quản lý và đổi tương nộp thuế.

hai là, trong quá trình triển khai khai báo thuế từ xa, khi có dữ liệu chuẩn phát sinh, ngoài việc cơ quan thuế cập nhật vào hệ thống dữ liệu chuẩn của mình thì cơ quan thuế hoặc công ty phần mềm nên phối hợp cài đặt cập nhật, bổ sung, nâng cấp phần mềm đầu cuối tại doanh nghiệp, hoặc hướng dẫn doanh nghiệp dùng chức năng danh mục trên phần mềm để thêm mới vào hệ thống chương trình của mình.

Ba là, đối với các tờ khai có